

Protokoll fra møte i rovviltnemnda for region 8 den 3.3.2023

Sted: Fylkesbygget Tromsø, 1. etg., møterom Senja sør

Tid: Fredag 3.3. kl. 9–15

Møtetid: 6 timer møte og 5 timer forberedelse

Deltagere:

Rovviltnemnda	Andre
John Karlsen, leder	Berit Gjerstad, Mattilsynet
Trine Noodt	Runo Berglund, Troms bonde- og småbrukarlag
	Ivar Jørgensen, Sauebonde
<u>Per Teams:</u>	Roar Berglund, Sauebonde
Karen Anette Anti	Aase Berg, SFTF
Johan J. H. Eira	Andreas Røsæg, SFTF
Fred Johnsen	
	<u>Per Teams:</u>
	Egil Kalliainen, Polmak flyttsamelag
	Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund
	Marte Synnøve Løvaas, Sørreisa kommune
	Henriette Diesen, NOAH – for dyrs rettigheter
	Fredrik Thomassen, Troms bonde- og småbrukarlag
	Torbjørn Lange, Klima- og miljødepartementet
	Ann Maret Eira, Nannet
	Kurt Solheim, Sauebonde
	Erling Bratsberg, Troms Bondelag
	Berit Kristine Utsi, Kautokeino flyttsamelag
	Inga Margrete Lillevoll, Næring og rovvilt i Finnmark
	Susanne Hanssen, Miljødirektoratet
	Anne Kristine Guttormsen, SFTF
	Rasmus Høyning, SFTF
	Marie Aas Westvik, SFTF
	Hans Ivar Hortman, SFTF

Sakliste

1/23	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 2
2/23	Orienteringer	s. 2
3/23	Saker til informasjon	s. 2
4/23	Bruk av FKT-midler i 2022	s. 3
5/23	Prioritering av FKT-midler 2023	s. 5
6/23	Rullering av forvaltningsplan for rovvilt	s. 12
	- Status	
	- Rovviltnemnda arbeider med mål for planen	
	- Rovviltnemnda arbeider med arealdifferensiert forvaltning	
	- Rovviltnemnda arbeider med FKT som virkemiddel i rovviltforvaltningen	
	- Rovviltnemnda arbeider med samordning av landbruks- og reindriftspolitiske virkemidler	
7/23	Prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark – Prosjektet fremover	s. 32
8/23	Klima- og miljødepartementet om beiteprioriterte områder og terskel for skadefelling	s. 33
9/23	Miljødirektoratet – om vurdering av skadefelling og ekstraordinære uttak i B-områder	s. 33
10/23	Neste møte	s. 33

1/23 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Innkalling og sakliste til møtet 3.3.2023 godkjennes, med tilførsel om at saksfremstillinger og alle vedlegg skal sendes ut senest en uke før rovviltnemndas møter. Rovviltnemnda forventer at Statsforvalterens reindriftsavdeling er representert på rovviltnemndsmøtene.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møtet den 3.3.2023.

2/23 Orienteringer

Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte

Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Orienteringer fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

3/23 Saker til informasjon

Anmodning om å bevilge penger til hårfeller for bjørn i Tanadalen

Brev til Statsforvalteren angående bjørnebestanden i Karasjok

Fennoskandisk rammeverk for jerveforvaltning

Forvaltning av gaupe – bestandsmål versus vern av beitedyr

Framework for Transboundary Cooperation on Management and Conservation of Wolverines in Fennoscandia

Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2022–2023

Henvendelse - Karasjok kommune - utvikling av bjørnebestand - hårfelleprosjekt bjørn

Innspill om beiteprioriterte områder – arbeidsgruppe 2 – rullering av forvaltningsplan

Innspill om implementering av tradisjonell kunnskap – arbeidsgruppe 1 – rullering av forvaltningsplan

Innspill om internasjonalt samarbeid – arbeidsgruppe 4 – rullering av forvaltningsplan

Innspill om kongeørn – arbeidsgruppe 6 – rullering av forvaltningsplan

Innspill om prioritering forebyggende og konfliktdependente tiltak – arbeidsgruppe 5 – rullering forvaltningsplan

Innspill om rovviltprioriterte områder – arbeidsgruppe 3 – rullering av forvaltningsplan

Innspill til de øvrige arbeidsgruppene – arbeidsgruppe 1 – rullering av forvaltningsplan

Instruks om tidsfrist i saksbehandling av kvoter for lisensfelling av jerv - en presisering

Interpellasjon fra Dan-Håvard Johnsen – Rovdyr en trussel mot beitenæringen

Næring og rovvilt i Finnmark – Møte i referansegruppa den 8.2.2023

Overvåking av kongeørn i Noreg 2022 – NINA Rapport 2211

Planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2023

Rapportering Kongeørnprosjekt i Finnmark-2022

Referansegruppas anbefaling om arealdifferensiert forvaltning

Rovviltforvaltning i Region 8 - klage på feilslått modell for rovviltforvaltning i region 8

Sluttrapport ekstra tilskudd hårfelleprosjektene i Karasjok og Valjohka 2022

Svar på spørsmål om makt og myndighet - Rovviltnemnda for region 8 – 2023

Tillatelse til skadefelling av gaupe - Skjomen reinbeitedistrikt og Gielas reinbeitedistrikt – Narvik

Tillatelse til å felle jerv i deler av region 8 – 2.11.2022–11.11.2022

Tillatelse til å felle jerv i deler av region 8 – 14.11.2022–21.11.2022

Vedtak om forsøk på felling av ulv i Kautokeino kommune

4/23 Bruk av FKT-midler i 2022

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 tar rapportering om bruk av FKT-midler 2022 til orientering.

Sekretariatet legger her frem en kortfattet rapportering på forbruk kap. 14.20. 21 og kap. 14.20. 73. I brev av 24.2.2022, *Planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder 2022 – førebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) og drift*, ble rovviltnemnda for region 8 tildelt kroner 14 500 000 til tilskudd kap. 1420. 73, kroner 1 500 000 til tjenestekjøp kap. 1420.21 og kroner 1 200 000 til drift av nemnder og sekretariat.

Tjenestekjøpsmidler 2022 kap. 1420. 21, M 3003

Ut av tildelte 1 500 000 ble det denne posten belastet med 1192 379 kroner. Altså et mindreforbruk på 307 621 kroner.

Styrking av rovviltforvaltningen kap. 1420. 21, M3000

Tildelingen på 1 000 000 ble brukt i sin helhet.

Drift av rovviltnemnd og sekretariat kap. 1420. 21, M3002

Tildelingen på 1 200 000 ble brukt i sin helhet.

Rullering av forvaltningsplan for rovvilt i region 8 kap. 1420. 21, M3034

Tildelingen på 1 020 000 ble brukt i sin helhet.

Erstatning sau kap. 1420. 72-1 M4003

3 701 992 utbetalt.

Erstatning rein kap. 1420.72-2 M4004, M4005 og M4006

62 492 378 utbetalt.

Tilskudd – Forebyggende og konfliktdempende tiltak kap. 1420. 73, M4007

Rovviltnemnda hadde et budsjett på kr 14 500 000,-. På slutten av året var det klart at det ville bli restmidler, på rovviltnemndsmøtet den 30.11.2022 ble det i sak 76/22 fattet vedtak om bruk av restmidler. Vedtaket ble fulgt opp og nesten 1,5 millioner ble utbetalt i restmidler. Ved endelig regnskap ble det ca. 673 000 i restmidler.

Tabell 1. Viser mottatte tilskuddssøknader om forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen i 2022. Disse er sortert under søknader fra reindriften (blå), fra sauenæringen (grønn) samt tiltak som ikke klart er definert under en av disse (oransje og brun). Tiltakene er videre sortert under §§ og tiltak i forskrift om tilskudd ifb. rovviltskader. For reindrift er tiltakene slått sammen i «budsjett» fordi reindriften i tilsagnene ble gitt stor frihet til å velge blant tiltakene. Legg merke til at 1 495 108 ble utbetalt i restmidler på tampen av året.

Søknader om forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen 2022 kap 1420.73		Ant. søkn.	Ant. tiltak (ca. rein)	Kroner søkt	Budsjett 2022	Forbruk 2022	For. 2022							
Reindrift	§ 5 b Føring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken og unngå rovvilttap	159	460	50 871 986	6 400 000	5 177 853	5 177 853							
	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak													
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr													
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende													
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget							Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking						
								Utprøving av nye forebyggende tiltak mot						
								e-bjeller/radiobjeller						
								Drone						
								Teleskop						
								Fotoutstyr						
Sau	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr	37					1 971 430							
	§ 5 b Planlagt utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak													
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende													
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget							e-bjeller/radiobjeller						
								Kadaverhund						
	Rein, sau, rovvilt og samfunn							2022/342 Stabburnes naturhus og museum – Næring og rovvilt i Finnmark	1	800 000	800 000	800 000		2 628 823
								2021/9942 Stabburnes naturhus og museum – Støtte til gjennomføring av jegerprøven	1	12 500	12 500	12 500		
								2021/10635 Stabburnes naturhus og museum – Oppretthold av bjørnehund 2022	1	30 000	10 000	10 000		
								2021/10636 Stabburnes naturhus og museum – Trening av bjørnehund i Tackåsen 2022	1	50 000	50 000	50 000		
								2021/10648 Stabburnes naturhus og museum – Stimuleringsiltak jerv 2022	1	50 000	40 000	40 000		
2021/10659 Stabburnes naturhus og museum – Arena rovvilt 2022		1	50 000	0	0									
2022/160 Stabburnes naturhus og museum – Oppbygging av rovviltkasse		1	20 000	20 000	20 000									
2021/10660 SMN – Kompetanseheving skadefellingslag 2022, firedager kurs åpent for de fire kommunale lagene i FI		1	105 000	105 000	105 000									
2022/290 Porsanger kommune – Skadefellingslaget i Porsanger, skytetrening og utstyr som termisk kikkert, ICOM, GPS		1	198 500	60 000	43 200									
2022/1004 Stabburnes naturhus og museum – Porsanger skadefellingslag, drone		1	42 000	0	0									
2022/954 Sør-Varanger kommune – Skytetrening skadefellingslaget i Sør-Varanger		1	131 072	60 000	60 000									
2022/1154 Tana kommune – Skadefellingslagene i Tana og Nesseby, Trening av hund på bjørn Finland, skytetrening		1	171 692	60 000	60 000									
2021/11258 Målselv kommune – Kompetanseheving av MTIS 2022		1	305378	60 000	58 550									
2022/1049 Bardu kommune – Samling for det interkommunale skadefellingslaget		1	46 000	46 000	10 831									
2022/1130 Gratangen kommune – Skadefellingslaget for Sør-Troms og Nord Nordland, kurs, evaluering, utstyr		1	370 000	90 000	0									
2022/410 Rovdyrsenter Bardu – Transport av elever til rovdryskolen		1	111 776	111 776	111 776									
2022/447 NIBIO – Rovviltopplæring for naturbruksskolene i Finnmark		1	240 000	240 000	240 000									
2022/328 NIBIO – Formidlingsarrangementer om brunbjørn i Finnmark		1	65 000	0	0									
2022/1226 Kautokeino Flyttsamslag – Dialog og kunnskapsutveksling mellom reindrift og rovviltforvaltning		1	350 000	0	0									
2022/675 Reinbeitedistrikt 41, Bæskadas – Fire dialogmøter mellom reindrift, bønder og andre brukere av området		1	470 000	0	0									
2022/335 Johnsen bok – Bokutgivelse: "På leiting etter havørna"		1	30 000	0	0									
2022/1229 NIBIO – Binner og deres døtre i Bardu: hvor blir de av?		1	561 000	0	0									
2022/597 NINA – Sau og rein i brunbjørn feces i Troms og Finnmark		1	368 000	0	0									
2022/651 Senja videregående skole – Opplæring av hund i kadaversøk		1	37 500	37 500	19 876									
2022/1326 Norske kadaverhunder – Kurs/godkjenninger for ekipasjer i kadaversøk		1	120 000	0	0									
2022/1317 Norske kadaverhunder – Beredskapstelefon til akutte situasjoner		1	30 000	0	0									
2022/1152 NIBIO – Harmonisering og planlegging hårfeller Pasvik 2023		1	74 000	0	0									
2022/1225 NIBIO – Hårfeller i Karasjok i 2022		1	368 000	368 000	368 000									
2022/1223 NIBIO – Hårfeller i Valjohka i 2022		1	377 000	377 000	377 000									
2022/1219 NIBIO – Halsklaver på lam: forebyggende mot ørnepredasjon?		1	198 000	198 000	197 900									
2022/1222 NIBIO – Tapsforebyggende virkning av halsklaver sau/rein		1	65 000	0	0									
2022/1262 NIBIO – Reintelling med droner del 2		1	200 000	0	0									
2022/619, 2022/614 Neiden og omegn jeger og fisk – Åtebe for lisensfelling av jerv		1	20 000	15 000	15 000									
2020/11924 NUFF-Troms – Veiledet gaupejakt 2022 – for nye rovviltjegere (Vedtatt om tilskudd er ekspedert)		1	64 000	64 000	64 000									
Restmidler		2022/470 NINA – Kongeørn i Vest-Finnmark	1	350 000		350 000		1 495 108						
		2022/10397, 22/10466, 22/10369, 22/10468, 22/10425, 21/11258, 22/10354, 22/10495 Materieil skadefellingslag	8	1 040 000		977 108								
		2022/1225 Ekstra tilskudd til hårfelleprosjektet Karasjok og Valjohka 2022	1	168 000		168 000								
§ 5 Akutte tiltak med direkte tapsreducerende effekt					850 000	603 928	2 520 715							
Skadefellingsvederlag					850 000	833 787								
2021/1218 Hårfeller Bardu 2021 345 000, 2021/1147 Hårfeller Valjohka 370 000, 2021/738 Hårfeller Karasjok 367 000					1 082 000	1 082 000								
SUM:		240	584	66 115 552	14 500 000	13 826 929	#####							

5/23 Prioritering av FKT-midler 2023

– Vedtak –

Rovviltnemnda viser til saksfremstillingen og slutter seg i hovedsak til denne, viser til justert budsjett i kolonnen *Vedtak 2023* (Figur 2). Nemnda mener at bestandsregistreringer av rovvilt er et nasjonalt ansvar. Derfor vil ikke nemnda i år prioritere ressurser til *Forskning og overvåkning av kongeørn i Vest-Finnmark*. Nemnda prioriterer ikke støtte til *Hårfeller i Valjohka 2023*. Videre viser nemnda til at det har vært få akutte hendelser og skadefellingsoppdrag så langt i 2023, med den bakgrunn frigjør nemnda 200 000 kroner fra budsjett til skadefellingsvederlag.

Rovviltnemnda viser til søknad fra Kurt Solheim om støtte til kjøp av båt for flytting av sau til rovviltfritt øybeite. Nemnda setter av 600 000 for delfinansiering, og oppfordrer Kvæningen kommune om å finansiere resterende. Frist til søker for å gi tilbakemelding om tilskuddet benyttes settes til 1.6.2023. Etter denne dato vil tilskuddet bli omprioritert dersom det ikke er klart at prosjektet gjennomføres.

Rovviltnemnda viser til søknad fra Kautokeino flyttsamslag, om støtte til *Implementering av tradisjonell kunnskap*. Nemnda avsetter 300 000 til tiltaket, men forutsetter delfinansiering fra Sametinget og Miljødirektoratet. Nemnda anmoder Sametinget og Miljødirektoratet om å støtte tiltaket med 150 000 kroner hver. Frist til søker for å gi tilbakemelding om tilskuddet benyttes settes til 1.6.2023. Etter denne dato vil tilskuddet bli omprioritert dersom det ikke er klart at prosjektet gjennomføres.

– Innstilling til vedtak –

I brev av 23.2.2023, *Planleggingsrammer for regionale rovviltnemnder 2023 – førebyggende og konfliktdempende tiltak (FKT) og drift*, ble rovviltnemnda for region 8 tildelt kroner 14 000 000 til tilskudd kap 1420.73, kroner 1 500 000 til tjenestekjøp kap. 1420.21, kroner 1 200 000 til drift av nemnder og sekretariat, samt kroner 1 000 000 til styrking av saksbehandlerkapasitet rovvilt.

I henhold til kapittel 9 *Forvaltningsmål, strategier og virkemidler*, i forvaltningsplan for rovvilt i region 8, datert 10.10.2013, prioriterer nemnda en fordeling av midler etter saksfremlegets skisserte rammer.

Prioriteringer for bruk av FKT-midler 2023 – Troms og Finnmark

Forslag til budsjett (Tabell 2) er basert på en forhåndsvurdering av den enkelte søknad. Søknadene er vurdert etter forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak samt rovviltnemndas føringer i forvaltningsplan for rovvilt. Søknadene er prioritert opp mot hverandre. Vi forventer at det ved behandling av den enkelte søknad vil dukke opp momenter som gjør at budsjetterte beløp vil måtte justeres noe.

I 2023 er det et rekordhøyt søknadsbeløp på nesten 83 millioner, så sekretariatet må foreslå harde

prioriteringer. Generelt foreslår sekretariatet at næringsutøvere ikke gis tilskudd til egen lønn eller til transport (kjøring) eller til bensinpenger. Begrunnelsen er at dette ofte er nært knyttet opp til ordinær drift, og at det er vanskelig å trekke klare skillelinjer og å etterprøve. En annen post som brukes i noe grad er «diverse utgifter», om det ikke er gjort rede for hva som ligger i dette, vil vi anbefale at dette ikke støttes.

I utgangspunktet dekkes ikke merverdiavgift (mva.) Statsforvalterne kan likevel vurdere dekning av mva., innenfor tilsagnsbeløpet, for virksomheter som ikke er registrert i mva.-registeret. Ved rapportering må søker da oppgi at en ikke er registrert i mva.-registeret.

Sekretariatet har erfart at det årlig blir restmidler, og at Statsforvalteren på tampen av året har problemer med å bruke dem. Derfor har vi i budsjettet for 2023 vært nøkterne når det gjelder akuttmidler og midler til fellingsvederlag. Vi forventer at disse kan gå med overforbruk. All erfaring tilsier at dette vil dekkes av underforbruk på planlagte tiltak.

I 2023 er regionen tildelt 500 000 mindre enn i 2022, og 2 000 000 mindre enn i 2021. Noen tiltak er relevante for arbeidet med rullering av forvaltningsplan, og foreslås støttet av den grunn. Videre har vi prioritert tiltak i regi prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark, ulike tiltak for effektiv lisensfelling og skadefelling samt formidling. Spesielt har vi prioritert formidling om næring og rovvilt rettet mot barn og unge.

Mange venter på svar på sine søknader. Det haster med avklaringer for flere. Aller mest haster det for reindrifta, som allerede er inne i mange av tiltakene som det søkes støtte til. Derfor må Statsforvalteren først prioritere å sende tilsagnsbrev til reindrifta.

Tabell 2. Rovviltnemndas vedtak til budsjett. Viser også antall søknader, omtrentlig antall omsøkte tiltak samt hvilke beløp det er søkt om i støtte. Videre viser den sekretariates innstilling til støtte, dette er også omtrentlige beløper og det må påregnes justeringer, kanskje også endring i tilsagn eller avslag, når den enkelte søknad behandles. Spesielt i reindriften er det ofte vanskelig å skille det ene tiltaket fra det andre. Derfor er ikke innstillingen fordelt på ulike tiltak. Vi vil gi reieier stor frihet i hvilket av de omsøkte tiltakene tilskuddet brukes på.

Søknader om forebyggende og konfliktdependende tiltak i rovviltforvaltningen 2023 kap 1420.73		Antall søknader	Ant. tiltak (ca. rein)	Kroner søkt	Innstilling 2023	Vedtak 2023					
Reindrift	§ 5 b Føring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken og unngå rovvilttap	177	500	63 551 417	5 220 000	5 220 000					
	§ 5 b Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak										
	§ 5 a Tiltak som fysisk skiller rovdyr og beitedyr										
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende										
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget										
							Tiltak som avklarer tapsforhold, herunder elektronisk overvåking				
							Utprøving av nye forebyggende tiltak				
							Tidlig nedsanking av sau				
							Forsinket slipp på utmarksbeite				
							Beredskapsareal				
Sau	Flytte sau til mindre rovviltsatte beiteområder	47	21	1 908 340	950 000	950 000					
	Hjemmebeite										
	Rovdyravvisende gjerder										
	§ 5 b Planlagt utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak										
	§ 5 c Andre tiltak som kan være direkte tapsreducerende										
	§ 6 Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, herunder elektronisk overvåking										
	2023/1366 NIBIO - Hårfeller i Tana 2023						36	1	542 000	400 000	400 000
	2023/1365 NIBIO - Hårfeller i Pasvik 2023										
	2023/1290 NIBIO - Hårfeller i Karasjok i 2023										
	2023/1292 NIBIO - Hårfeller i Valjohka 2023										
2023/827 Jeger - Lisensfelling med jervebås											
2023/459 NIBIO - Formidlingsarrangementer om brunbjørn i Finnmark											
2023/460 NIBIO - Rovviltoppfølging for naturbrukskolene i Finnmark											
2023/458 NINA - Forskning & overvåking av kongeørn i Vest-Finnmark											
2023/1190 Stabbursnes naturhus og museum - Praktisk jervejaktkurs i Finnmark											
2023/1074 Stabbursnes naturhus og museum - Kurs i skadefelling											
2023/1075 Stabbursnes naturhus og museum - Regional fagsamling for skadefellingslag											
23SC428E Stabbursnes naturhus og museum - Næring og rovvilt 2023											
2023/483 Rovdyrsenter Bardu - Rovdyrskole											
2023/588 NINA - Soandcam - Nord											
2023/1370 Tana kommune - Tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, popupblikker for trening skadefellingslag											
2023/307 Gratangen kommune - Kursoppgradering av skadefellingslaget											
2023/736 Stabbursnes naturhus og museum - Bjørnehundtrening 2023											
23SE239 Bardu kommune - Interkommunalt skadefellingslag, samling og utstyr											
2023/1132 NIBIO - Halsklaver på lam: Forebyggende mot ornepredasjon											
2023/1191 Stabbursnes naturhus og museum - Innkjøp og trening Porsanger skadefellingslag											
2023/1073 Stabbursnes naturhus og museum - Videregående kurs i skadefelling											
2023/471 Stabbursnes naturhus og museum - Samling for NRFI's referansegruppe											
2023/1330 Stabbursnes naturhus og museum - Bjørnehundekvipasjer i Finnmark											
2023/1151 Stabbursnes naturhus og museum - Godtgjøring til skadefellingsledere i Finnmark											
2023/1185 Porsanger kommune - Rovdyrprosjekt 2023											
2023/724 Stabbursnes naturhus og museum - Arena rovvilt 2023											
2023/678 Stabbursnes naturhus og museum - Støtte til gjennomføring av jegerprøven 2023											
2023/607 Norske kadaverhunder - Kurs/godkjenning av ekipasjer for kadaversøk											
2023/332 Karasjok kommune - Oppgradering av utstyr til skadefellingslag											
2023/1372 Nordreisa kommune - Rovdyrfritt øybeite											
2023/1342 NIBIO - Kartlegging av tapsårsaker hos lam på beite											
2023/1346 Kautokeino flyttsamslag - Implementering av tradisjonell kunnskap											
2023/1076 Stabbursnes naturhus og museum - Utstyr til rovviltjegere i Finnmark											
2023/785 Reinbeitedistrikt 41 Bæskadas - Bedre håndtering av konflikt rovvilt skaper											
2023/536 NDAH - for dyrs rettigheter - Ulv i Norge - elevhelte om et kritisk truet dyr											
2023/436 Norske kadaverhunder - Beredskapstelefon til akutte situasjoner											
§ 5 Akutte tiltak med direkte tapsreducerende effekt					1 000 000	1 000 000					
	Skadefellingsvederlag				1 000 000	800 000					
SUM:		260	619	82 796 555	14 000 000	14 000 000					

Reindrift

I 2023 har reindriftsutøvere levert 177 søknader om støtte til ca. 500 forebyggende tiltak. Omkring 63 500 000 kroner er søkt støttet gjennom FKT. Sekretariatet har foreslått et budsjett på 5 350 000 kroner. Reintall vil være det klart viktigste tildelingskriteriet. Sekretariatet ser ikke noen tydelig tapsforebyggende effekt på reindriften som helhet som følge av bruk av forebyggende tiltaksmidler. I den grad forebyggende tiltak har effekt for enkelttiltak, virker det som tapene forskyves i tid eller rom. Vi ser imidlertid at elektronisk overvåking er et tiltak som i liten grad påvirker reinens adferd, forbedrer ordinær drift og det tapsforebyggende arbeid. Sekretariatet vil prioritere søknader om elektronisk overvåking, dette er også tråd med signaler som ble gitt forut for søknadsfristen.

Mange har søkt på flere ulike tiltak. Innenfor rammen av tilsagn og søknad på det enkelte tiltak vil vi la det være opp til søker å avgjøre hvor stor del av tilsagnsbeløpet som skal brukes på hvilke av tiltakene.

Sekretariatet skriver her litt om de vanligste tiltakene.

Fôring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken og unngå rovvilttap

Fôring gjør det enklere å holde reinen mer samlet, og slik blir det også enklere å holde tilsyn med dyrene. Reinen blir mer vant til mennesker tett på, noe som kan gjøre det enklere å avverge rovvilttap, uten å forstyrre beiteadferd eller å forstyrre reinen under kalvingen. Fôring muliggjør mer effektivt tilsyn, men det kan også øke behovet for tilsyn.

Utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak

Til dette tiltaket vil Statsforvalteren kunne støtte innleid hjelp til ekstra tilsyn med inntil 2 000 kr per person og dag for en periode. Det kan bare gis tilskudd til utvidet tilsynsaktivitet når dette kombineres med tiltak listet i forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader § 5 b.

E-bjeller/radiobjeller

Tiltaket kan være effektivt for å få bedre oversikt over reinen, og for å avklare tapsforhold. Statsforvalteren kan støtte innkjøp av e-bjeller/radiobjeller, tilbehør og abonnement.

Flytting av tamrein til mindre rovviltutsatte områder

Det å unngå rovvilttap gjennom å flytte til mindre rovviltutsatte områder er, for de fleste som har mulighet, nært knyttet til ordinær reindrift, derfor vil vi generelt ikke prioritere støtte til flytting av rein. Skulle det likevel kunne gis støtte, så er det til dokumenterte utgifter til leid biltransport av rein eller til lønnskostnader for innleid hjelp i forbindelse med flytting.

Kalving innenfor gjerde

Statsforvalteren vil kunne støtte både fôring, materiell (for eksempel gjerdemateriell) og innleid hjelp i forbindelse med kalving. Det blir opp til søker å vurdere fortløpende om kalving skal gjennomføres i gjerde. I eventuelt tilsagnsbrev om støtte i forbindelse med kalving, må Statsforvalteren sette kriterier som sikrer god dyrevelferd dersom søker velger å ha kalving i gjerde.

Mobil gjeterhytte

Vi vil åpne for at innkjøp av mobil hytte kan støttes med inntil 60 prosent av innkjøpskostnad.

Helikopter for samling/uttak av slaktedyr på høsten.

Helikopter kan være effektivt for å samle all rein fra et område for flytting eller for tidlig slakting. Dokumenterte utgifter for leie av helikopter kan støttes med inntil 60 prosent.

Drone

Det er et tiltak som kan være til god nytte i reindrifta, også for å avklare tapsforhold. Statsforvalteren kan støtte innkjøp av drone med inntil 60 prosent av innkjøpskostnadene.

Fôr/høykutter

Vi vil åpne for at innkjøp av fôr/høykutter kan støttes med inntil 60 prosent av innkjøpskostnad.

Teleskop

Det er et tiltak som kan være til god nytte i reindrifta, også for å avklare tapsforhold. Statsforvalteren kan støtte innkjøp av teleskop med inntil 30 prosent av innkjøpskostnadene.

Mal for vedtaksbrev til reindrifta

Reindriftnutøveren må raskt tilpasse seg ulike variabler når det gjelder vær, vind, føre, rovvilt og mange andre faktorer som er vanskelige å forutse. Derfor vil vi gjøre vedtakene slik at de innenfor omsøkte beløp og tiltak, låser utøveren minst mulig. Vi deler tiltakene opp etter om vi innenfor tilskuddsbeløpet dekker 100, 60 eller 30 prosent av kostnad eksklusiv mva. Vi foreslår tre tiltak som dekkes 100 prosent, fem tiltak som dekkes 60 prosent, mens vi støtter 30 prosent av kostnader til øvrige tiltak som er innenfor rammen av forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader, og som ikke er listet under hva vi ikke dekker. Her kommer en mal for første del av vedtaksbrevet.

Tilsagn om midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader på rein 2023

Statsforvalteren viser til søknaden din datert **XX.XX.2023** om tilskudd til forebyggende og konfliktdependende tiltak (FKT) mot rovviltskader.

Vedtaksbrev

Statsforvalteren bevilger inntil kr. **XX XXX,-** i tilskudd til forebyggende og konfliktdependende tiltak, jf. forskrift om tilskudd ifb. med rovviltskader. Tilskuddet gis med vilkår som må innfris for at pengene utbetales. Vi utbetaler inntil tilskuddsbeløpet for dokumenterte kostnader ekskl. mva. for følgende tiltak:

- kjøp av reinfôr samt innleid frakt av fôr og innkjøp av førslede
- betaling for innleid hjelp for ekstra tilsyn, maks 2 000 kr per person og dag
- kjøp av radiobjeller/e-bjeller samt frakt, abonnement og tilhørende tilleggsutstyr
- 60 % av kostnad for kjøp av drone og tilhørende tilleggsutstyr. VIKTIG: Nye regler, se eget avsnitt

- 60 % av kostnad for kjøp av mobil gjeterhytte eller telt
- 60 % av kostnad for kjøp av gjerdemateriale
- 60 % av kostnad for leie av helikopter for reinsamling/uttak av slaktedyr på høsten
- 60 % av kostnad for kjøp av fôr/høykutter
- 30 % av kostnad for innkjøp av teleskop/kikkert

Dere velger selv om dere bruker hele tilskuddet på ett av tiltakene, eller om dere fordeler det på flere av tiltakene.

Du kan klage på vedtaket innen tre uker fra mottatt brev, jf. forvaltningslovens §§ 28 og 29. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Tidsfrister

1.5.2023: Tilsagn og vilkår skal være akseptert i elektronisk søknadssenter.

1.8.2023: Rapport med regnskap skal være levert i elektronisk søknadssenter. **Rapporter som er levert etter rapporteringsfristen vil ikke bli godkjent dersom dette ikke er avklart med Statsforvalteren på forhånd.**

Viktig – det gis ikke tilskudd/støtte til

- Eget arbeid (egen lønn)
- Transport (kjøring) eller til drivstoffpenger
- Diverse uspesifiserte utgifter
- Obligatorisk droneregistrering, kurs eller eksamen (se eget avsnitt)
- Kjøp/investeringer eller andre utgifter som ikke klart går frem av vedtaket.
- Påregnelig eller uforutsett merarbeid som følge av tilskudd.
- Administrasjonskostnader knyttet til søknad, gjennomføring eller rapportering av tiltak.

Merverdiavgift

I utgangspunktet dekker Statsforvalteren ikke merverdiavgift (mva.) Vi kan likevel vurdere dekning av mva. for virksomheter som ikke er registrert i mva.-registeret. Når du rapporterer må du oppgi at du ikke er registrert i mva.-registeret.

Sauenæringa

Fra sauenæringa er det i 2023 levert 47 søknader om støtte til 83 tiltak som har søkt om samlet ca. 9 500 000 kroner. Det er budsjettert med 2 630 100 til sauenæringa i 2023.

Tidlig nedsanking

Søknader om tidlig nedsanking utgjør ca. 1 900 000 kr (vi har beregnet kr. 7,- per dag og dyr i 22 dager). I praksis sannes ikke alle dyr 20. august. Vi budsjetterer med at det brukes ca. 950 000 kroner til tiltaket planlagt tidlig nedsanking, dette er nesten 100 000,- mer enn det som faktisk ble betalt ut i 2022. Planlagt tidlig nedsanking er et tiltak som skal baseres på tidligere års erfaringer, der sanking gjennomføres på et gitt tidspunkt pga. forventet økt skadeomfang. Det er besetninger som de siste årene har vært utsatt for tap til jerv eller bjørn som kan forvente støtte til tidlig nedsanking. Gaupe dreper normalt sau jevnt utover beitesesongen, mens kongeørn i hovedsak tar lam tidlig i beitesesongen, derfor kan en ikke forvente at tidlig nedsanking har samme tapsreducerende effekt

mot gaupe og kongeørn.

Forsinket slipp på utmarksbeite

Her er det levert 6 søknader. Disse søkerne har til sammen 4 570 dyr. Når vi beregner 7 kroner per dag og dyr i 22 dager utgjør dette kr 703 780, men her er det søkt om noe mindre; 447 860.

Til dette tiltaket har sekretariatet budsjettert 80 000,- i 2023. Vi vil ikke planlegge for å gi støtte til både forsinket slipp og tidlig nedsanking i samme område. Da vil beitesesongen bli svært kort. Forsinket slipp er mest aktuelt i bjørneområder, her kan det være aktuelt å støtte forsinket slipp som et akutt tiltak om en vet at det er bjørn i beiteområdet like før slipp.

Beredskapsareal

Til dette tiltaket har sekretariatet budsjettert 45 000,- i 2023. Det betyr at midlene må prioriteres der behovet for tidlig nedsanking og beredskapsarealer er størst. Besetninger som de siste årene har hatt betydelige dokumenterte skader til bjørn og jerv prioriteres.

Flytte sau til mindre rovviltutsatte beiteområder

Her har vi budsjettert med 250 000,-. I 2022 var utbetalingen til dette tiltaket kr. 175 400,-. De som har søkt støtte vil flytte sau til øyer på kysten av Troms og Finnmark. Nordreisa kommune har i år levert inn en søknad om midler til å avklare muligheten for å flytte alle besetningene i kommunen til øyer pga. store tap til rovvilt. Fra Kvænangen har vi mottatt en søknad om støtte til innkjøp av båt for frakt av sau til øybeite.

Rovdyravvisende gjerder

Dette gjelder i hovedsak innleid hjelp til oppsett av rovviltavvisende gjerder. Søknadene er fra Neiden, og for første gang fra en birøtter. Sekretariatet har budsjettert med 20 000,-.

Planlagt utvidet tilsynsaktivitet i kombinasjon med andre tiltak

Her er det aktuelt å støtte tiltak i områder som de siste årene har hatt store dokumenterte tap til jerv eller bjørn. Sekretariatet har budsjettert 40 000,-.

Elektronisk overvåkning: e-bjeller, radiobjeller, drone

Til disse tiltaket har sekretariatet budsjettert 1 055 100,-. I 2022 ble det utbetalt ca. 580 000,- til disse tiltakene. Generell praksis er at inntil 60 % av kostnadene dekkes. I områder med særlige utfordringer med tap til bjørn kan vi støtte mer. Det er i år flere som har søkt om dette på vegne av hele beitelaget, og disse søknadene har vi prioritert.

Rein, sau, rovvilt og samfunn

Her er det søknader som mer indirekte retter seg mot næringen. Dette gjelder kommunale og interkommunale skadefellingslag, og andre tiltak relatert til jakt eller skadefelling av rovvilt. Videre er det tiltak som kan øke kunnskapsgrunnlaget om rovvilt eller om hvordan rovvilttap kan unngås, og det er konfliktdempende tiltak. I alt har det kommet inn 36 søknader. Omsøkt beløp er ca. 10 000 000 kr. Sekretariatet viser her til tabell 2 og til søknader vedlagt saksfremlegget.

Tjenestekjøp

Region 8 er tildelt 1 500 000 kroner til tjenestekjøp.

Drift av nemnd og sekretariat

Region 8 er tildelt 1 200 000 kroner til drift av nemnd og sekretariat. I likhet med midler til tjenestekjøp kan heller ikke denne posten brukes til utbetaling av tilskudd. Posten skal dekke størstedelen av driftsutgifter for sekretariatet, samt lønn og godtgjørelse nemnda og reiseutgifter til nemnda.

Styrking av saksbehandlerkapasitet rovvilt

Sekretariatet viser til at Miljødirektoratet har videreført 1 000 000 til Statsforvalterne i Troms og Finnmark til styrking av saksbehandlerkapasitet rovvilt. Disse midlene er knyttet til særlige utfordringer i enkelte fylker.

6/23 Rullering av forvaltningsplan for rovvilt

– Rovviltnemnda –

Saken utsettes til neste møte.

Saksfremstillinger

Status

Kort orientering på møtet

Rovviltnemnda arbeider med mål for planen

Utkast til mål for forvaltningsplanen for rovvilt

Målsetting

- Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn og ulv og kongeørn presist på regionens bestandsmål samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.

Delmål

- Rovviltnemnda vil at belastningen for reindrifta og landbruket (saueneringen) blir lavest mulig.
- Rovviltnemnda vil prioritere nødvendig bestandsregulering i A-områdene i kalvingsland for rein og ved stort akutt skadepotensiale.
- Rovviltnemnda vil prioritere effektivt uttak i B-områdene.
- Rovviltnemnda vil arbeide for mer pålitelig bestandsberegning.
- Rovviltnemnda vil arbeide for økt forutsigbarhet og lokal medvirkning i rovviltforvaltninga.
- Rovviltnemnda vil at den regionale rovviltforvaltninga skal baseres på både vitenskapelig og tradisjonell kunnskap.

- Rovviltnemnda vil arbeide for å øke kunnskapen om «rovvilt-beitedyr-samfunn» i forvaltning og hos befolkning.
- Rovviltnemnda vil at informasjonen om økonomiske virkemidler skal være lett tilgjengelig både for næring og privatpersoner.

Rovviltnemnda arbeider med arealdifferensiert forvaltning

Under følger et arbeidsnotat om arealdifferensiert forvaltning. Det har sekretariatet forsøkt å bygge opp på fundamentet som arbeidsgruppene har laget, og innenfor rammene for rovviltforvaltning som rovviltnemnda er gitt. Referansegruppa for rullering av forvaltningsplanen har gitt en uttalelse til dette arbeidsnotatet.

Arealdifferensiert forvaltning av rovvilt i region 8 – et arbeidsnotat

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltforvaltning handler i hovedsak om rovvilt, beitedyr og mennesker. Forvaltningen har sitt fundament i politikk. Politikk springer ut fra menneskelige følelser for hva som er rett. Fordelingen av hvor mye den enkeltes følelser vektlegges i politikken er et politisk spørsmål. I rovviltpolitiske meningsbrytninger er det spesielt forskjeller i folks faglige og kulturelle bakgrunn, natursyn og næringsveier som skiller folks oppfatning av hva som er viktigst og hensynta.

Norge er et konstitusjonelt monarki der makten er fordelt mellom det lovgivende og bevilgende Stortinget, den utøvende Regjeringen og de dømmende domstolene. Ut fra dette systemet har vi fått rovviltforskriften, og med den har rovviltnemnda fått sin myndighet. Innenfor rammene av rovviltforskriften er rovvilt begrenset til artene gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Beitedyrene tamrein, sau, geit, storfe og hest er omfattet av rovviltforskriften.

Både beitedyr og rovvilt

Vi har en todelt målsetting om både beitedyr og rovvilt. Rovviltforskriften sier at i region 8 skal det være 10 ynglinger av gaupe – hvorav 4 i Finnmark, 10 ynglinger av jerv – hvorav 3 i Finnmark, og 6 ynglinger av bjørn. Kongeørnbestanden skal opprettholdes.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at rovviltet og dets genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at rovviltet finnes i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Rovviltforskriftens føring er at rovviltnemnda gjennom differensiert forvaltning skal oppnå dette ved å forvalte rovviltet på bestandsmålene. Differensiert forvaltning betyr at hensynet til beitenæringene og hensynet til rovviltartene skal vektlegges forskjellig i ulike deler av regionen. Rovviltnemnda skal ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, også jf. naturmangfoldloven § 14, hvor det går frem at når samiske interesser berøres direkte, skal det innenfor rammen av bestandsmålene legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

Rovviltartene kan ivaretas på en annen måte, og bestandsmålene kan nås i et annet tempo enn hvis bestandsmålene hadde vært de eneste hensynene å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Forvaltningen må likevel skje på en slik måte at rovviltbestandene på sikt vil være på regionens mål. Dette opplever rovviltnemnda som krevende.

Nemnda ser at overlevelsen til gaupe og jerv i regionen i stor grad er basert på tamrein og sau. Vi ser at det å forvalte rovviltartene på bestandsmålene truer naturgrunnlaget for samisk kultur. Vi ser at

vår forvaltning stedvis fører til at sauebruk blir lagt ned og at godt beiteland gror igjen, at kulturlandskap og arter som er knyttet til dette forsvinner. Dette er ytterligere aktualisert av den geopolitiske situasjonen, hvor Hurdalsplattformen svarer med et mål om 50 prosent norsk selvforsyning. Vi ser at klimaendringer allerede påvirker reinbeiter og reinflytting. Vi ser at stadig nye arealinngrep, utmarksbasert næringsliv og ferdsel i naturen beslaglegger arealer både fra beitedyr og rovvilt. Vi ser femåringens små hender som stryker pelsen på den nyfødte reinkalven, som for litt siden var så full av liv. Vi ser avmakten, fortvilelsen og frustrasjonen hos foreldrene som opplever at klør fra oven punkterer grunnlaget for deres identitet, og for alt de vil gi videre til femåringen.

Rovviltartene og naturen de er en del av har en verdi i seg selv, også utover nytteverdien for mennesker. For mange mennesker er rovviltet symbolarter for intakt natur, som det har en verdi å kunne oppleve, eller bare vite at finnes. Naturmangfoldet har aldri før vært under større press, enten en ser det lokalt eller internasjonalt. Om ikke vi i Norge skal kunne ivareta levedyktige rovviltbestander, hvordan kan vi da forvente at andre skal ivareta naturen som pumper næring, luft og vann i våre egne årer?

Rovviltnemnda skal ikke svare på dette spørsmålet. Vår myndighet er detaljregulert gjennom rovviltforskriften som er hjemlet i naturmangfoldloven. Dette er lovgivers, altså Stortingets, beste svar på alle de uforenlige hensyn som skal ivaretas i norsk rovviltforvaltning.

Rovviltnemnda selv og rovviltnemndas medlemmer er politiske aktører som fremmer sitt politiske syn. Likevel, inntil noe annet er bestemt, skal rovviltnemnda i vår forvaltning forholde oss til rovviltforskriften som sier nøyaktig hvor mye rovvilt vi skal registrere innenfor regionen. Den sier også hvordan vi skal registrere og telle rovviltet. Det er vår oppgave at de registrerte rovviltbestandene på sikt ligger på bestandsmålet. Med den forutsetningen skal vi gjennom differensiert forvaltning og prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak samt anbefalinger om bruk av landbrukspolitiske og reindriftspolitiske virkemidler minimalisere tap av beitedyr. Med disse virkemidlene skal vi også redusere konflikter med utspring i beitedyr og rovvilt.

Arbeidsgruppens innspill til differensiert forvaltning

Rovviltnemnda har mottatt godt begrunnede innspill til det vanskelige spørsmålet om hvor vi skal ha forvaltningssoner for de enkelte rovviltartene. Mange av innspillene er politiske, og ikke innenfor rammene av rovviltnemndas myndighet. De hjelper oss likevel med helhetsbildet innenfor den myndigheten rovviltnemnda har. Framover vil vi oppsummere og sammenstille de innspillene om soneforvaltning som tydeligst bidrar innenfor rammene av rovviltnemndas myndighet. Ut fra dette vil vi gjøre vurderinger av soneinndelingen.

Større eller mindre rovviltprioriterte soner?

Arbeidsgruppe for beiteprioriterte områder innstiller om at det ikke skal være A-områder for gaupe eller jerv i region 8. Arbeidsgruppe for rovviltprioriterte områder stiller spørsmålsteget om det er riktig å ha soneforvaltning av rovvilt i region 8. Arbeidsgruppe for tradisjonell kunnskap fremhever at forvaltningen i størst mulig grad må bidra til å muliggjøre fleksibel beitebruk, som blir mer nødvendig som følge av klimaendringene. Arbeidsgruppe for tradisjonell kunnskap fremhever at det ikke bør være overlapp mellom forvaltningsområder for rovvilt og kalvingsland, og de foreslår at det settes inn tiltak der dette ikke lar seg gjøre.

Hvor skal forvaltningssonene være?

Bjørn:

Arbeidsgruppe for beiteprioriterte områder foreslår at A-området for bjørn blir uendret, med unntak av at kalvingsland i Pasvik tas ut. Arbeidsgruppe for rovviltprioriterte områder mener A-sonen for bjørn bør justeres så den følger topografiske og naturlige linjer (ikke E6), og så den stemmer mer med bjørnens habitat, mer skog, mindre høyfjell.

Vurdering bjørn:

Rovviltnemnda presiserer at det per i dag er antall ynglinger estimert ved hjelp av en avansert simulering basert på innsamlet DNA-materiale fra binner, Bischof & Swenson sin bjørnekullsimuleringsmodell, som sier hvor nær bestandsmålet regionen er. Når den modellen legges til grunn ser rovviltnemnda at det kan være vanskelig å oppnå bestandsmålet med soneinndelingen vedtatt i 2013, gitt at en i B-områder skal ha effektivt uttak av bjørn som utgjør et skadepotensial på sau eller rein. Rovviltnemnda er bevisste at modellen simulerer hjemmeområde til registrerte binner, og at det er simulert hjemmeområde som avgjør binnas bidrag til oppnåelsen av bestandsmålet. Altså at binner registrert nærme grensen kan telle som ca. 50 prosent «norske», og at der Norge utgjør en arm inn i naboland, som i Pasvik, kan en registrering telle som godt under 50 prosent «norsk». I region 8 ble det i 2021 samlet DNA fra 33 binner, ut fra disse ble det simulert 2,9 ynglinger, det tilsvarer 11,4 binner per simulerte yngling.

Rovviltnemnda vurderer at det beste er å styre hvor bjørnen skal etablere seg, heller enn at A-området er så lite at det ikke kan åpnes for å regulere bestanden gjennom uttak.

Endring i A-området i Pasvik

Rovviltnemnda er enig i at det er problematisk at kalvingslandet i Pasvik er A-område for bjørn. Samtidig er størstedelen av A-området for bjørn i Troms kalvingsland for svensk rein. Dette er også problematisk. Kanskje med den forskjell at i indre Troms har reinen mulighet til å kalve høyere over skoggrensen, som kan gjøre kalvingen mindre utsatt for predasjon fra bjørn. Men i indre Troms er det også A-område for jerv, så her er reinkalving over skoggrensen utsatt for predasjon fra jerv. Ut fra blant annet dette vil vi gjøre en justering i Troms. I Pasvik vil vi endre sonen slik at den i mindre grad overlapper med kalvingsland, og samtidig får et mer naturlig skille mot beiteområder for sau i Neiden.

Utvidelse av A-området i Kautokeino

Rovviltnemnda foreslår å ta inn et område sør for Kautokeino og vest for E45 som A-område for bjørn. Dette er egnet bjørnehabitat. Området ligger nærme kalvingsland for rein, det vil være avgjørende at det er en lav terskel for uttak av bjørn, også binner, når disse kommer i B-området og utgjør et skadepotensial i kalvingslandet.

Utvidelse av A-området i Karasjok

Rovviltnemnda foreslår å utvide A-området for bjørn i et område langs Tanaelva i Karasjok kommune. Her er det jevnlig registrert binner. Dette er vinterbeiteområde for rein, med vårbeite for okser på snaufjellene. Det er også trekkvei for rein. Så lenge regionen er under bestandsmålet, og binnene ikke utgjør en akutt og pågående tapssituasjon av beitedyr, viser de siste års forvaltningspraksis at uttak ikke er aktuelt uansett sone. Med en slik utvidelse understreker rovviltnemnda viktigheten av en lav terskel for uttak av bjørner som kommer inn i B-områder og utgjør et skadepotensial.

A-området i Troms

Ved vurdering av forvaltningsgrense for bjørn i planen som ble vedtatt i 2013 ble området Kirkesdalen/Rostad vurdert tatt inn i A-området for bjørn. *Dette alternativet ville gitt mer egnet*

bjørnehabitat til A-området, men det flytter også A-området nærmere sauebeiter. Alternativet ble sendt på høring. Etter høringsrunden konkluderte rovviltnemnda med at mange av høringsinstansene hadde gitt innspill om at de ikke ønsket en utvidelse, og at rovviltnemnda heller flyttet mål om en yngling til Finnmark, slik at bare én yngling skulle oppnås i Troms. Nemnda mente da at sonen var tilstrekkelig.

Siden forvaltningsplanen ble vedtatt i 2013 har det pågått en utstrakt skadefelling av bjørn på svensk side. Dette gjør at få bjørner kommer til Troms fra Sverige. Bjørneprosjektet antyder at en yngling tilsvarer 5,6–7,5 binner (Jon E. Swenson et al. 2010). Når noen av disse vil regnes som dels svenske, vil vi ha behov for å registrere ca. 10 binner i Troms før bestandsmålet oppnås. Om vi da antar en kjønnsfordeling på 50:50, så trenger vi 20 bjørner for å oppnå en yngling i Troms. Dette er nok et høyer tall enn vi hadde sett for oss ved forrige rullering. Behovet for mer egnet bjørnehabitat er derfor større enn vi hadde ventet.

Med mer egnet bjørnehabitat i A-området utenfor kalvingsland i indre Troms, blir belastningen på kalvingslandet mindre enn den ellers ville blitt.

Det er en risiko for at bjørner som har både svensk side og A-området i Troms som hjemmeområde blir felt ved skadefelling i Sverige. Mens bjørner som dels bruker B-området i Troms blir felt ved skadefelling i Troms. Det ser ikke ut til at det vil lykkes å bevare en bjørnestamme i Troms uten å gjøre en utvidelse av A-området for bjørn. Også med en utvidelse på linje med den som sist ble foreslått er det usikkert om det vil lykkes.

Derfor ønsker rovviltnemnda å gjøre endringer i A-området for bjørn i Troms. Området som foreslås tatt inn som A-område i Troms er egnet bjørnehabitat, og bjørn i regionen bruker i stor grad dette området allerede i dag. Det er ikke blitt felt bjørn i dette området siden forrige forvaltningsplan ble vedtatt. Siden forvaltningsplanen ble vedtatt i 2013 har det vært ett tilfelle med tap av sauer innen dette området. Den besetningen beiter i dag innenfor rovviltavvisende gjerder.

Sør for Altevatnet foreslår rovviltnemnda å gjøre et fjellområde til B-område for bjørn, dette er i det aller vesentligste lite egnet bjørnehabitat. Vi vil også ta ut øvre del av Sør dalen, som tidligere har vært A-område. Dette er en korridor hvor det kan se ut som det tidligere har kommet bjørn fra Sverige, men ned Sør dalen kommer de rett i sauebeiteområder. Derfor tror vi at det vil være bedre å legge til rette for andre og mindre konfliktylte korridorer mellom Sverige og Norge.

Bebygde områder

I det nye forslaget til forvaltningssoner for bjørn har rovviltnemnda ikke lagt vekt på å legge A-områdene utenfor bebygde områder. Det er uansett ikke aktuelt å felle bjørn fordi den er i nærheten av bebyggelse. Har bjørnen uønsket adferd, og Miljødirektoratet vurderer å bruke SNO til felling for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn, er det ikke relevant om området er A- eller B-område.

Større A-områder – lavere terskel for uttak i B-områder

Med endringene i A-områder for bjørn som rovviltnemnda foreslår her, tror vi at regionen sakte kan nærme seg bestandsmålet. Rovviltnemnda presiserer viktigheten av en tydelig differensiert forvaltning av bjørn. Utvidelsene som foreslås har få naturlige barrierer, det vil bety at vi kommer til å få binner som bruker både A- og B-områder. I tilfelle disse utgjør et skadepotensial i B-områder må det være en lav terskel for skadefelling, selv om dette kan innebære at det tar lengre tid til bestandsmålet nåes.

Bjørnen kan våkne før reinen er ute av vinterbeiteområdene

I Finnmark er A-områdene for bjørn i viktige vinterbeiteområder for rein. Vi har de siste årene sett noen eksempler på at bjørn som er tidlig ute av hiet har forstyrret rein like før og under flytting. Klimaendringer kan gjøre at bjørner oftere forlater hiet tidlig, og at det blir større hyppighet av slike møter. Forvaltninga må sammen med reinnæringa finne de beste løsningene for å minimere skadene om dette skjer. Rovviltnemnda ønsker å sette av FKT-midler til dette formålet.

Fordeling av ynglemål mellom områder

Rovviltnemnda vil videreføre fordelingen av ynglemål mellom områder. Det skal være én beregnet yngling i Troms, tre beregnede ynglinger i Karasjok og Kautokeino og to beregnede ynglinger i Sør-Varanger.

Arealbehov

Det skandinaviske bjørneprosjektet har i rapport 2010 –3, Bjørnens status og økologi i Skandinavia, beregnet bjørnens arealbehov i region 8 ut fra et mål om antall årlige ynglinger. De fant at arealbehovet, for å nå regionens bestandsmål, for A-områder innenfor region 8 var 6–12 prosent av regionens areal. I planen fra 2013 utgjør A-områdene 14,85 %. I den nye planen vil de utgjøre rundt 20 prosent. De beregnet at bestandsmålet ville oppnås med 34–45 binner, men det ser ikke ut til at beregningen tok høyde for at i modellen deler regionen de fleste av disse binnene med våre naboland, slik at det i realiteten må registreres langt flere binner i regionen før modellen beregner at bestandsmålet oppnås. Rapporten poengterer samtidig at arealbehovet kan være større i region 8.

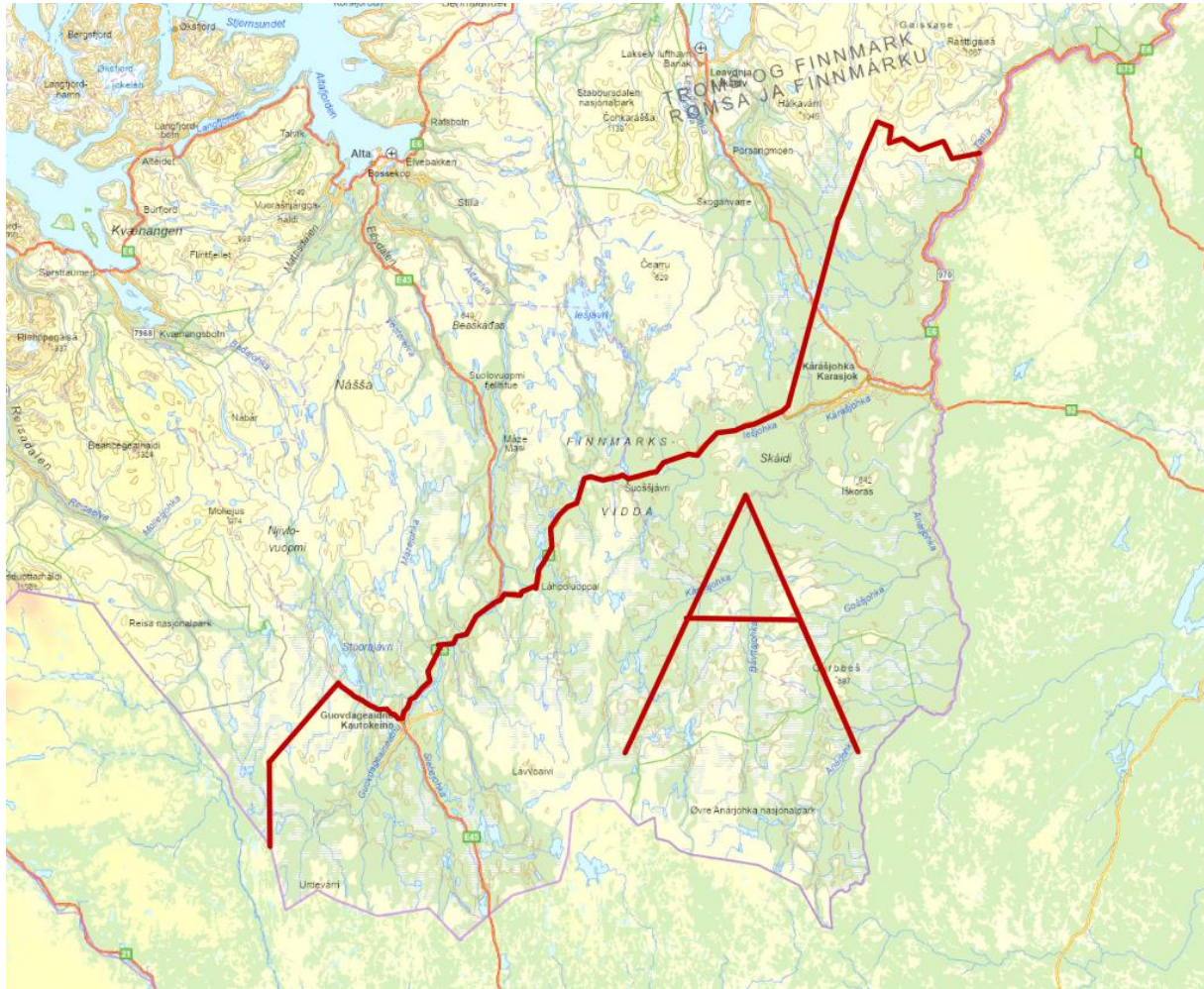
Forslag til nytt A-område for bjørn i Troms:

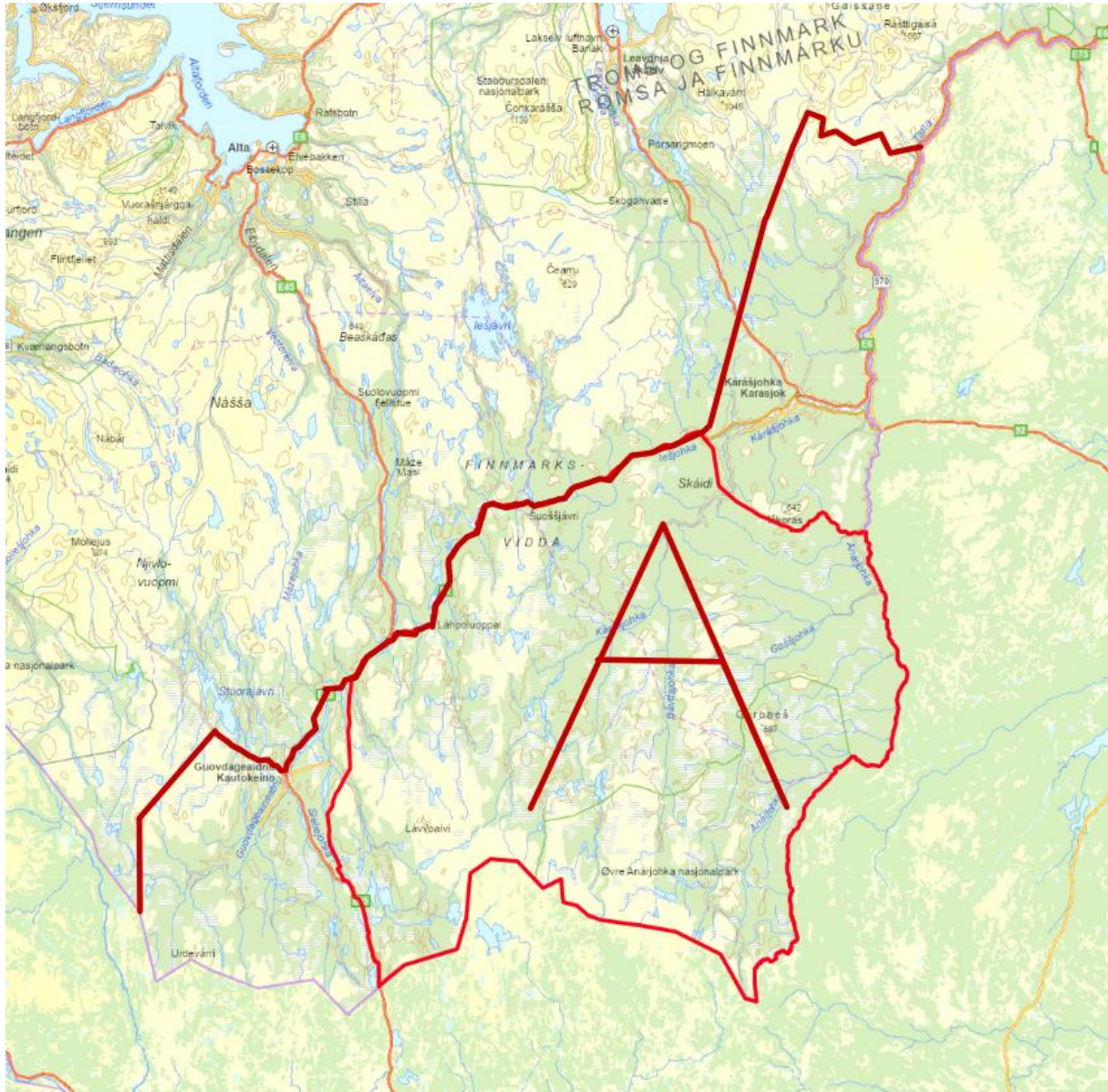
Viser tidligere A-område og forslag til nytt A-område for bjørn i Troms:

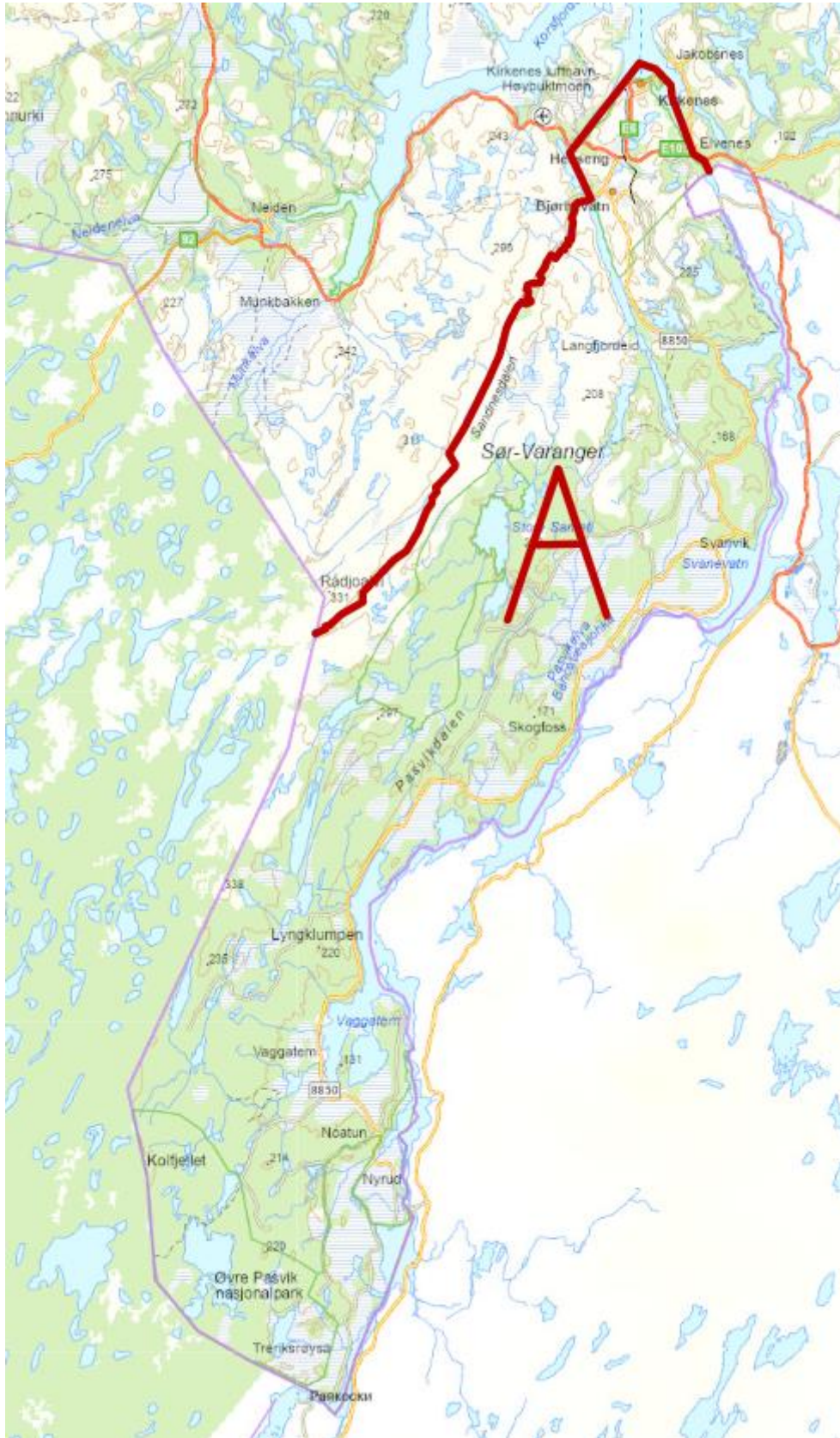
Viser forslag til nytt A-område for bjørn:

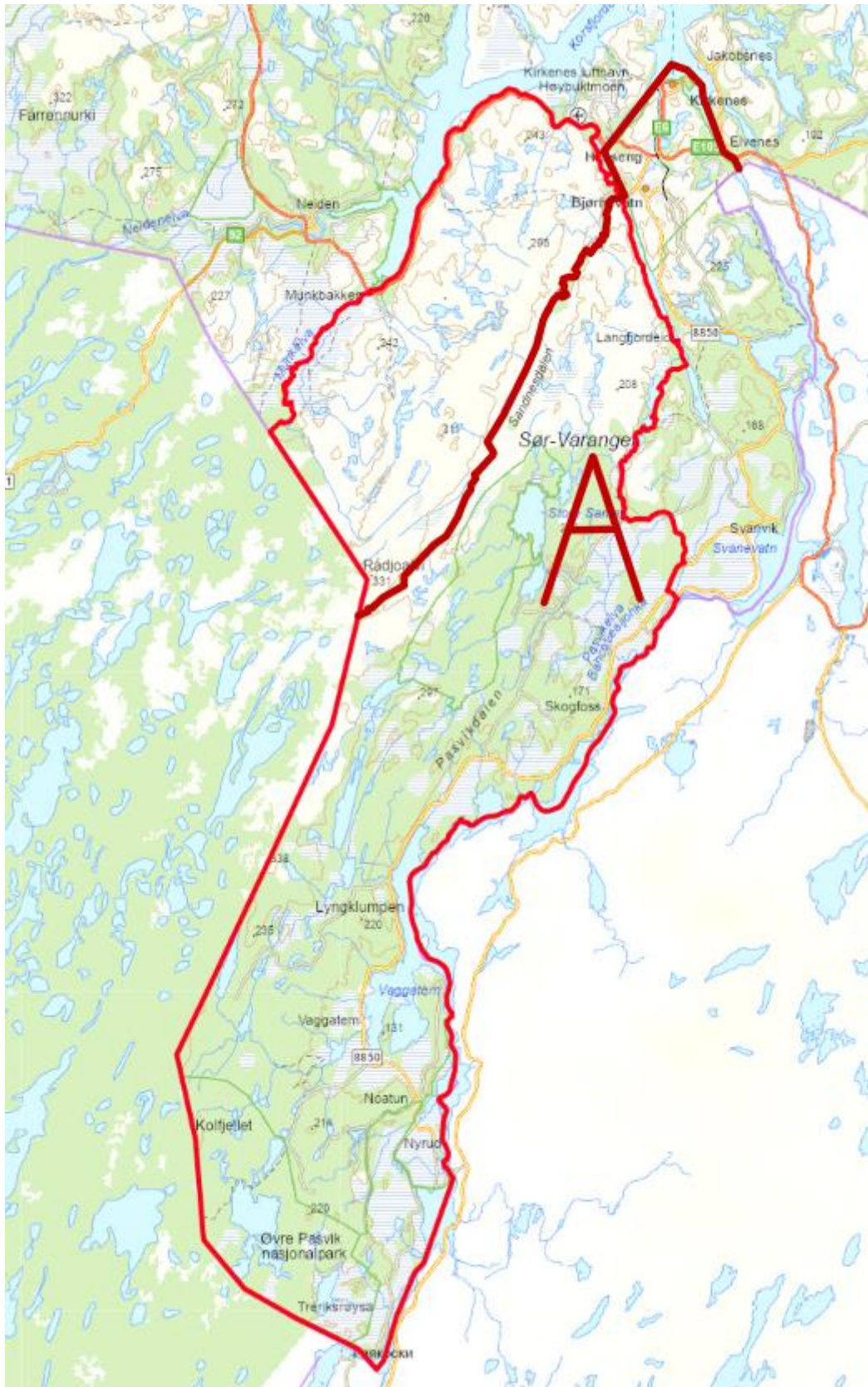
Viser tidligere A-område for bjørn og forslag til nytt:

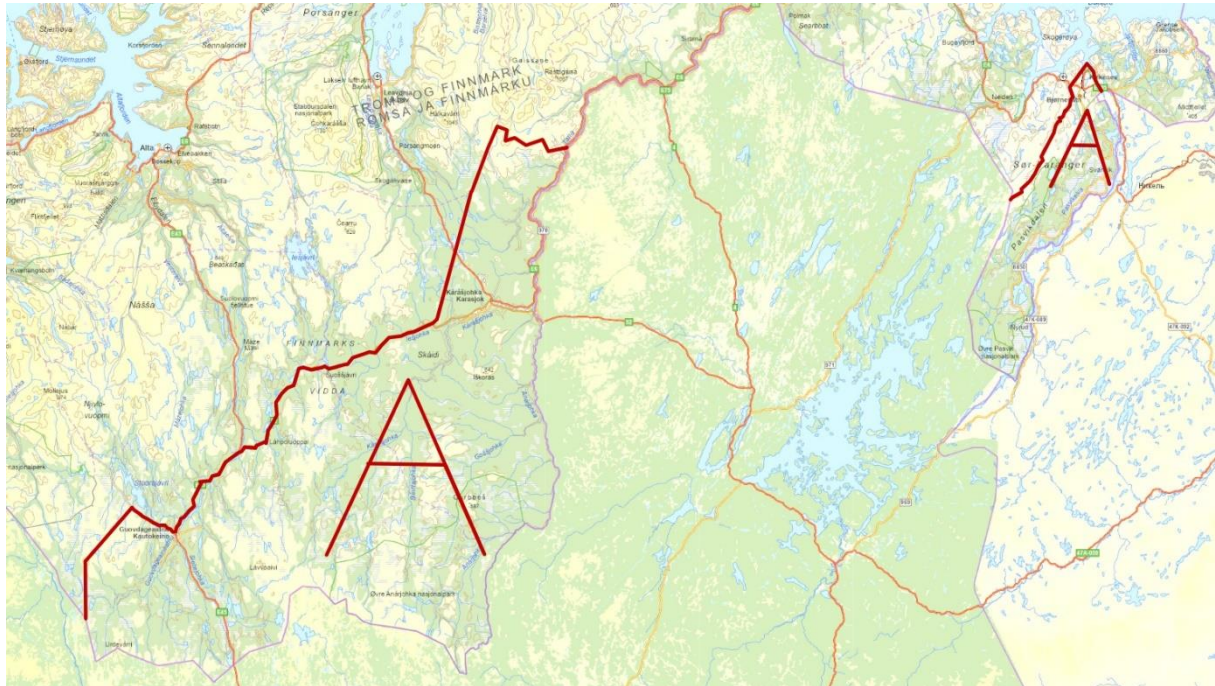
Viser forslag til nytt A-område for bjørn:

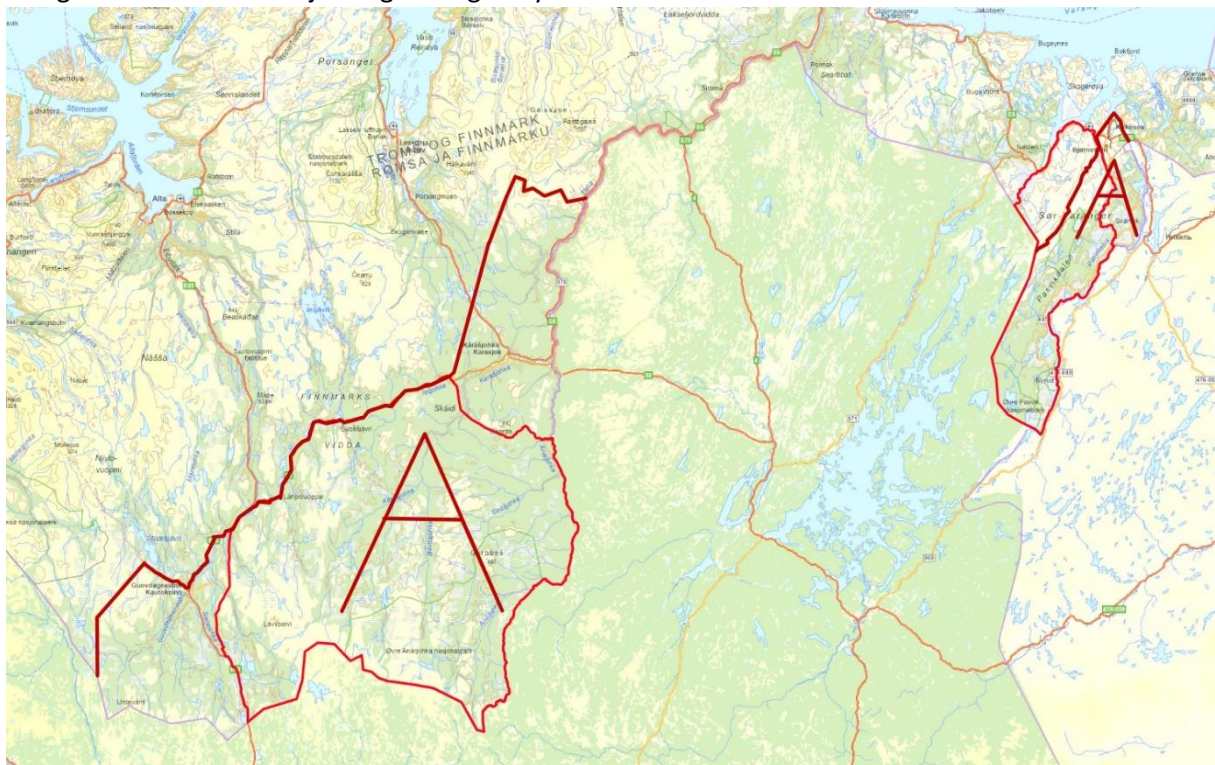
Viser tidligere A-område for bjørn og forslag til nytt:

Forslag til nye A-områder for bjørn i Finnmark

Tidligere A-områder for bjørn og forslag til nye i Finnmark

Jerv

Arbeidsgruppa for rovviltprioriterte områder fremhever at dagens forvaltningssone har en ulogisk lang og smal fasong. Den bør justeres så den følger topografiske og naturlige linjer (ikke E6). Sonen er stor nok til at bestandsmålet nås innenfor sonen når det gjelder registrerte ynglinger, men jervens leveområder overlapper med B-områder, gruppa sier det er nødvendig med et bedre grunnlagsmateriale før justering av sonen.

Vurdering jerv

Rovviltnemndas erfaring er at jerv og sau bør være skilt i størst mulig grad. Rovviltnemnda har også tenkt at det er viktig å skjerme områder med mye rein på vinterbeite fra jerv, at dette er vel så viktig som å unngå jerv i kalvingsområder for rein. Med denne tilnærmingen har jervesonen blitt presset sammen mellom kystnære sauebeiter og innlands vinterbeiter for rein. I tillegg til å spise beitedyr som den dreper, spiser jerven også åtsler og annet vilt. Rovviltnemnda forventer det vil ha en forebyggende effekt å ha et begrenset A-område hvor jerven kan yngle i de områdene den forventes å gjøre minst skade og forstyrrelse på beitedyr. Da vil den hente en større del av sitt matbehov uten og drepe eller forstyrre sau eller rein. A-området i Øst-Finnmark er også vinterbeite for rein, og jerv her er en betydelig belastning for reindriften. Samtidig ser ikke rovviltnemnda andre alternativer som innenfor rammen av den todelte målsettingen i sum virker mer formålstjenlig. Derfor vil nemnda beholde A-området for jerv, men redusere den samlede belastningen i området mellom Varangerbotn og Neiden, ved å gjøre dette til B-område for gaupe, slik at jerv er eneste rovvilt som har prioritet her.

Rovviltnemnda er enig i at A-området er smalt, og at det ideelt sett burde vært bredere, men ser imidlertid ikke noen bedre alternativ. Vi er usikre på om det lar seg gjøre å finne tydelige topografiske og naturlige linjer for forvaltningssone av jerv. Rovviltnemnda tror at E6 er en tilnærmet like dårlig barriere for jerv som elver eller fjelltopper. Derimot er E6 en enkel grense å forholde seg til for en lisensjeger eller en på skadefellingsoppdrag. Inntil rovviltnemnda finner klare argumenter for en mer logisk avgrensning vil vi la sonegrensen for jerv fortsette å følge vei der den gjorde det i forvaltningsplan fra 2013. Oppsummert så følger rovviltnemnda innstillingen fra arbeidsgruppe for rovviltprioriterte områder, vi avventer bedre grunnlagsmateriale før en eventuell justering av sonen.

Gaupe

Arbeidsgruppe for rovviltprioriterte områder mener dagens A-sone for gaupe ikke er stor nok, at hele regionen må være A-sone for å nå bestandsmålet innenfor sonen. Gruppa ønsker en mer fleksibel forvaltning som gjør det mulig å ta ut rette individ som gjør skade. Gruppa ønsker å styrke SNO for rovviltregistrering, samtidig som utøverne gis opplæring i å dokumentere tap, slik at kadaver ikke trenger tas ned fra fjellet. Reindriftnæringen/beitenæringen må i større grad involveres i beregning av rovviltbestandene.

Vurdering gaupe

Rovviltnemnda erfarer at soneforvaltningen på gaupe ikke fungerer. Det er hele tiden gauper som utgjør et skadepotensial på sau og rein i B-området for gaupe. Det er ikke mulig å forene effektivt uttak av disse med at bestandsmålet for gaupe skal nås på sikt. Samtidig er det per i dag et krav at gaupeforvaltningen skal være differensiert. Rovviltnemnda tror det vil være enklere å oppnå bestandsmålet med mindre konflikt om hele fastlandet, med unntak av A-sonen for bjørn i Kautokeino/Karasjok, samt deler av Øst-Finnmark og Tromsø/Lyngenhavøya gjøres til A-område for gaupe.

A-sonen vil ikke inkludere hele fastlandet, slik arbeidsgruppe for rovdyprioriterte områder foreslår, men sammen med bedre registrering mener rovviltnemnda at A-området blir stort nok til å føre en differensiert forvaltning.

Vi mener det er viktig i størst mulig grad å skjerme vinterbeiteområder fra forstyrrelser fra gaupeog vil derfor videreføre indre Karasjok og Kautokeino som B-område for gaupe. Videre vil vi gjøre jervesonen mellom Varangerbotn og Neiden til B-område for gaupe, og ha B-område for gaupe i Øst-Finnmark fra og med Tana kommune.

Videre peker Lyngahalvøya og Tromsø seg ut som et område hvor det både er kalvingsland for mange rein og høy tetthet av sau, men hvor det ikke skal være rein om vinteren. Av den grunn bør Lyngahalvøya og Tromsø forbli beitedyprioritert område i forhold til gaupe.

Med en slik inndeling vil bestandsmålet kunne nås og en kan rette kvotejakt mot de områdene der skadepotensialet er størst. Det vil da være mulig å rette skadefelling mot individer som forårsaker ekstraordinære akutte skadesituasjoner som ikke kan løses på annen måte enn felling. Samtidig forventer rovviltnemnda at bestanden dermed vil kunne reguleres på bestandsmålet i A-området, og at det da årlig kan være kvotejakt på de gaupene som vil trekke ut i B-områdene.

Bedre registrering

En utvidelse av A-området for gaupe vil innebære en utvidelse til områder hvor det er vanskeligere å registrere familiegrupper, vanskeligere å drive jakt og skadefelling og hvor det er mer sau på utmarksbeite, og flere kalvingsområder for rein vil bli berørt av A-området. Det er hovedsakelig i sommerhalvåret det er beitedyr i disse områdene, det betyr at det er vanskelig å dokumentere tap og skader her. Per i dag er det gauper i disse områdene og terskelen for skadefelling er høy fordi registrert bestand er under målet. Det vil være avgjørende å ta i bruk registreringsmetoder som klarer å fange opp alle familiegrupper.

Heller én mett gaupe enn fem sultne

I regionen er de beste saubeiteområdene også de foretrukne dalsidene for gaupe. Reinens kalvingsområder er i attraktive områder for gaupe. Gjennom et år er det rein på beite i tilnærmet hele regionen. I Troms og Finnmark er tamrein helt klart det viktigste byttedyret for gaupe. Gauper i region 8 bruker svært store hjemmeområder, fra kyst til innland. I region 8 er det i et normalår 2–3 av 10 voksne hunngauper som får frem unge/r til registrering. Det betyr at det er nødvendig med mange voksne hunngauper for å nå bestandsmålet på ti registrerte familiegrupper.

Gauper med tilgang på rein hele året har bedre produksjon enn gauper som har tilgang på rein bare deler av året. Vår oppgave er å nå målet om ti årlig registrerte familiegrupper av gaupe, men med lavest mulig tap av beitedyr. Det kan synes som den beste strategien er å legge til rette så gauper har tilgang på rein gjennom hele året. Samtidig må man gjøre en nøye vurdering av i hvilke tilfeller man skal sette inn tapsforebyggende tiltak for å redusere tapet av rein til gaupe.

Våre tildelte virkemidler i forvaltning av gaupe er en tydelig differensiert forvaltning og tapsforebyggende tiltak. Jo bedre vi har brukt disse virkemidlene, desto færre hunngauper har klart å få frem unger. Da trengs det flere gauper for å nå bestandsmålet. Det gjør at flere tamme beitedyr blir tatt av gaupe. Når vi fôrer og samler reinen må gaupene oftere jage og forstyrre en samlet flokk med dyr i stedet for å plukke enslige dyr på beite. Det er et paradoks at den beste strategien for å nå bestandsmålet og minimalisere tap til gaupe kan være å legge til rette slik at gaupene er i områder

hvor de har de beste betingelser, altså der de i sitt hjemmeområde har god tilgang på rein gjennom hele året. Om vi legger til rette slik at hver andre voksne hunngaue får frem unger, heller enn hver femte, da vil vi behøve langt færre gauper for å nå bestandsmålet. Om reinen får utnytte marginale beiter gjennom å spre seg i små grupper, da vil kanskje gaupa i mindre grad forstyrre beiteroen til annen rein når den dreper. Kanskje gaupa dermed også får ro til å utnytte den reinen den tar. Med en slik tilnærming, må vi sette inn ressursene på registrering av familiegupper. Utstrakt bruk av viltkamera, plassert og røktet av reindriftsutøvere og andre lokale med kunnskap om gaupas vandring er en mulighet for bedre registreringer. Det kan være at det er mer kostnadseffektivt å lønne reieneieren for å registrere gauper, enn det er å gi midler til tapsforebyggende tiltak som bryter med reinens beitero, gir merarbeid for reindriften og fører til at færre gauper får frem unger.

Større A-område – mer fleksibilitet

Større A-område for gaupe vil kunne gi rom for mer fleksibelt uttak. Vi bør gjennom kvoter for jakt samt skadefellingstillatelser etterstrebe et mest mulig rettet uttak, som forsøker å ta vare på voksne hunngauper som får frem unger. Og samtidig ta ut de individene som spiser minst av de beitedyrene de dreper. Det vil være avgjørende at det alltid gis kvoter for jakt i de områdene som da blir prioritert for beitedyr. Større A-områder for gaupe vil kunne bety at predasjonstrykket spres mer, og at beitenæringene heller lever med tap til noen gauper, enn å sulteføre mange gauper. Da vil beitenæringen kunne ha fleksibilitet, men uten å gjøre særlige tilpasninger til gaupe.

Forslag til soneinndeling gaupe. Her er alle øyer inkludert Hinnøya B-område for gaupe. Videre er Tromsø og Lyngenhavøya B-område for gaupe, indre Finnmark er B-område for gaupe og det er et B-område i Øst-Finnmark.

Å leve med rovdyr

Arbeidsgruppe for erfaringsbasert kunnskap viser til at gjeterens erfaring er at man, til tross for intensiv gjeting, ikke lykkes med å gjete seg bort fra gaupetap. Rovviltnemnda mener vi må ta denne kunnskapen på alvor.

Arbeidsgruppa sier at rovviltnemnda må forholde seg til at det ikke skal være overlapp mellom kalvingsland og A-områder for rovvilt ved fastsetting av sonegrenser. Rovviltnemnda ser at det ikke er mulig å imøtekomme dette og fortsatt nå bestandsmålet for gaupe. De sier videre at i områder hvor slik overlapp ikke er til å unngå, må det bli satt i gang målrettet arbeid med fokus på samarbeid mellom næring og forvaltning. Et samarbeid om å utvikle lokalt tilpassede, forebyggende tiltak med basis i lokale næringsutøveres tradisjonelle kunnskap.

Rovviltnemnda vil derfor iverksette et prosjekt der siidaer som får dokumentert familiegruppe av gaupe i sine kalvingsområder, og hvor disse ikke blir tatt ut før kalving, deler en fastsatt pott med midler til konfliktdempende og skadeforebyggende tiltak.

Rovviltnemnda ønsker at prosjektet Næring og rovvilt administrerer ordningen og søker rovviltnemnda om ordinære FKT-midler for å fordele dette på siidaer som har registrert familiegruppe av gaupe i sitt kalvingsland siste registreringsår (fra 1. oktober og ut februar). For å delta må siidaen innen 1. august leverer sitt krav til prosjektet Næring og rovvilt. Ved kravet skal det ligge et kart som viser detaljert hvor siidaen hadde sitt kalvingsland inneværende år. Næring og rovvilt gjør utbetalinger til siidaene og rapporterer på vanlig måte i Elektronisk søknadssenter.

Dette kan være et bedre alternativ enn å gi forebyggende midler, som i forhold til gaupetap har den motsatte effekten av hva en ønsker. Motsatt effekt for mennesker som må bruke mer tid på fôring og gjeting. Motsatt effekt for reinen som blir mer stresset av tiltaket i seg selv, men også som en konsekvens av at den er mer samlet når gaupa likevel angriper. Motsatt effekt for gaupa som får en vanskeligere jakt, og blir forstyrret så den må drepe flere rein, og kanskje heller ikke lykkes med å fø sine unger frem til registreringsseasonen.

Mulig å styre utbetalingen til reindrifsfond eller lignende? For å sikre at midlene direkte kommer reindriften til gode.

Strategi

Det eneste som kan hindre tap til rovvilt er å skille rovvilt og beitedyr i tid og rom. Bjørn må skilles fra kalvingsområder for rein og fra beiteområder for sau. Jerv må i størst mulig grad skilles fra beiteområder for sau og fra vinterbeiteområder og kalvingsområder for rein. Gaupa må ha jevn tilgang på byttedyr og lite forstyrrelser, for å minimere drapstakten og skadeomfanget pr. yngling.

Arealdifferensiert forvaltning av rovvilt – Stikkord fra innspillene

Arbeidsgruppe beiteprioriterte områder

- Innstiller om at det ikke er A-områder for gaupe eller jerv i region 8
- Bestandsmål kun for bjørn i region 8
- A-område kun for bjørn i region 8
- A-området for bjørn uendret med unntak av at kalvingsland i Pasvik tas ut
- Ørn skal forvaltes på lik linje med andre rovviltarter
- Forvaltningsplanen skal muliggjøre fleksibel beitebruk
- Bedre bestandsberegninger for jerv og gaupe
- Foretrekker tidlig uttak ved jakt heller enn skadefelling
- SNO bør være ansvarlig for å ta ut bjørn utenfor A-sonen

- Utenfor A-området skal det gis skadefellingstillatelse dersom det oppstår skader på beitedyr eller det er sannsynlig at det kan oppstå rovviltskader i området.

Arbeidsgruppe rovviltprioriterte områder

- Stiller spørsmålstegn ved om det er riktig å ha soneforvaltning av rovvilt i region 8
- Ønsker en mer fleksibel forvaltning som gjør det mulig å ta ut rette individ som gjør skade
- Ønsker en mer libereal praksis rundt jakt på rovvilt – en nødvendighet for å unngå konflikt og tap
- Mener det ikke bør være bestandsmål for gaupe i regionen
- Mener en må vurdere å dele regionen i to, på grunn av størrelsen
- Styrket SNO for rovviltregistrering
- Utøverne gis opplæring i å dokumentere tap, slik at kadaver ikke trenger tas ned fra fjellet
- Reindriftsnæringen/beitenæringen må i større grad involveres i beregning i rovviltbestandene
- A-sonene for jerv og bjørn bør justeres så de følger topografiske og naturlige linjer (og ikke E6 f.eks.)
- Dagens A-sone for gaupe er ikke stor nok. Hele regionen må være A-sone for å nå bestandsmålet.
- Dagens A-sone for jerv er stor nok til å få registrert bestandsmål i ynglinger innenfor sonen.
- Leveområdene til jerv er i store deler av B-sonen, sonene må følge topografiske forhold (ikke E6).
- Nødvendig med et bedre grunnlagsmateriale før justering av A-sone jerv.
- Må bli enklere å ta ut jerv, uavhengig av hvilken sone den befinner seg i
- Dagens A-sone har en ulogisk lang og smal fasong.
- Individuelle forskjeller på hvilke jerver som tar mest beitedyr, bør ha rettet uttak mot disse
- Dagens A-sone for bjørn er stor nok, men bør justeres så den stemmer mer med bjørnens habitat
- Ønsker bedre registrering av bjørn
- Den matematiske modellen for beregning av antall ynglinger av bjørn er et problem
- Kongeørn må bli en del av rovviltforvaltningen med bestandsmål og bestandsregulerende tiltak

Viser til Stortingsmelding nr. 5, 2003/2204 hvor det i kap. 6.1: *Forvaltningsregioner, regionale rovviltnemnder og regionale bestandsmål* gikk frem:

Det må tas særlig hensyn til regioner med samisk reindrift fordi muligheten til tilpasning i driftsformen her er mer begrenset.

Og videre om Finnmark:

Gaupe: Det settes ikke nasjonale mål for yngling av gaupe i regionen

Jerv: Det settes ikke nasjonale mål for yngling av jerv i regionen

Arbeidsgruppe tradisjonell kunnskap – innspill til øvrige arbeidsgrupper

- Rovviltforvaltninga må konsekvent vurderes i sammenheng med Hurdalsplattformens mål om 50 % selvforsyningsgrad og videre hvilke konsekvenser dette må få for beitebruk og rovviltforvaltning.
- Økt arealbehov for beitedyrene og standarder for dyrevelferd for beitedyrene, bør legges til grunn som hovedrammebetingelser for fastsetting av soner.
- Sentrale kriterier for forvaltning av rovvilt og beitedyr og spesielt fastsetting av B-områder må være:
 1. Hvor mye dyr må vi ha på beite for å øke selvforsyningsgraden, inkludert storfe.
 2. Hvor store områder disse dyrene trenger for å ha det bra
 3. Storfe og deres beiteareal må også innarbeides i forvaltningsplanen for å vise et helhetlig bilde av beiteutnyttelsen.

- Konsekvensene nedbygging av arealer har på problematikken rovvilt – beitedyr må adresseres i forvaltningsplanen og kreves inkludert i de helhetlige vurderingene som gjøres i rovviltforvaltninga.
- Vurdering av dyrevelferd hos semidomestiserte dyr, og hensyn til denne, må gjøres utfra et annet utgangspunkt enn domestiserte dyr. Det er en forutsetning for å beholde semidomestiserte, i hovedsak selvbergende, dyr og herav tradisjonelle driftsmåter og kunnskapssystemer. Fagpersoner, både med formell og erfaringsbasert utdanningsbakgrunn fra reindrifta må delta i slike vurderinger.
- Vurderinger av hvilke skadeforebyggende og- avvergende tiltak som er mest formålstjenlig, må gjøres i et helhetlig perspektiv, også medregnet beitenæringas kunnskap om reinens velferd.
- Rovviltnemnda må forholde seg til at det ikke skal være overlapp mellom kalvingsland og A-områder for rovvilt ved fastsetting av sonegrenser.
- I de områder hvor slik overlapp ikke er til å unngå, må det igangsettes målrettet arbeid med fokus på samarbeid mellom næring og forvaltning om utvikling av lokalt tilpassede forebyggende tiltak med basis i lokale næringsutøveres tradisjonelle kunnskap.
- Soneinndelingen må ta høyde for klimaendringene og hvilke konsekvenser de vil ha på beitebruken i de kommende årene. Forvaltningen må i størst mulig grad bidra til å muliggjøre fleksibel beitebruk, som blir mer nødvendig som følge av klimaendringene.

Arbeidsgruppe Tradisjonell kunnskap

- Soneinndelinga må ta høyde for klimaendringene og hvilke konsekvenser de vil ha på beitebruken i de kommende årene. Forvaltningsplanen må i størst mulig grad bidra til å muliggjøre fleksibel beitebruk som blir påkrevd i det nye klimaet.
- Gjeternes erfaring er at man, til tross for intensiv innsats, ikke lykkes med å gjete seg bort fra gaupetap.

Referansegruppas anbefaling om arealdifferensiert forvaltning

I prosjektet rullering av forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 er det satt sammen en referansegruppe som består av representanter fra norske reindriftsamers landsforbund (NRL), svenske samers riksforbund (SSR), Finnmark bondelag, Troms bondelag og SABIMA. Referansegruppas mandat er å kvalitetssikre og rådføre sekretariatet om ulike temaer i og utkastet til forvaltningsplanen, blant annet at det er benyttet både empirisk og erfaringsbasert kunnskap. Referansegruppa skal i tillegg se til at innspillene fra arbeidsgruppene er vurdert og hensyntatt så langt det lar seg gjøre.

Medlemmene i referansegruppa er:
 Johan Isak Eira, NRL
 Jenny Wik Karlsen, SSR
 Bjørn Tore Søfting, Finnmark bondelag
 Erling Bratsberg, Troms bondelag
 Kristoffer Bøhn, SABIMA

Referansegruppa hadde oppstartsmøte den 10.2.2023. Da ble sekretariatets forslag til arealdifferensiert forvaltning i forvaltningsplanen lagt frem og diskutert. Referansegruppa hadde et skrivemøte den 28.2.2023 hvor anbefalingen til rovviltnemnda ble utarbeidet og vedtatt. SSR har ikke deltatt på noen av disse møtene, mens SABIMA ikke var representert på skrivemøtet. De øvrige medlemmene fra Finnmark bondelag, Troms bondelag og NRL har kommet frem til en felles anbefaling til rovviltnemnda om arealdifferensiert forvaltning:

A-område for bjørn

Referansegruppa har forståelse for begrunnelsen for å utvide A-område for bjørn med tanke på å nå bestandsmål. Referansegruppa registrerer at innspillet fra arbeidsgruppa for rovviltprioriterte områder om at A-området for bjørn er stort nok, ikke er tatt med videre i forslaget. Vi mener at all utvidelse av A-område for bjørn vil komme i konflikt med beiteområder for sau. For reindrifta vil en utvidelse av bjørnesona komme i konflikt med områder som brukes til kalving i gjerdet som FKT-tiltak og også andre årstidsbeiter for rein. Det å gjøre eksisterende B-områder til A-område for bjørn vil endre status for de som driver med rein eller sau i disse områdene, og kan føre til at det blir vanskeligere å ta ut skadevolder.

Vi ser en del konkrete utfordringer og konfliktområder som ikke er hensyntatt:

Når det gjelder utvidelsen av A-område i Troms, Kautokeino og Karasjok ønsker referansegruppa en grundigere undersøkelse av om utvidelsen vil komme i konflikt med eksisterende beiteområder for sau eller at A-området kan hindre etablering av nye sauebruk på nedlagte gårder som potensielt kan startes opp igjen.

I Kautokeino og Karasjok kjenner vi i referansegruppa til flere beiteområder for sau som havner innenfor det foreslåtte A-området, se vedlagte kart. Vi mener det vil være veldig uheldig om beiteområdene kommer innenfor A-sona og vil anbefale rovviltnemnda å justere grensene.

I Karasjok og Kautokeino vil en utvidelse av A-området nordover komme i konflikt med områder der man praktiserer kalving i gjerdet som et FKT-tiltak og som brukes som andre årstidsbeiter for rein.

Referansegruppa stiller seg kritisk til en utvidelse av A-området for bjørn så langt nordover mot Lakselv i Porsanger, da det vil kunne komme i konflikt med en allerede sårbar sauenæring.

A-område for jerv

I utkastet blir det foreslått tilsvarende A-område for jerv som tidligere der målet er å skjerme vinterbeiteområde og kalvingsland for rein samt beiteområder for sau. Referansegruppa har ingen bemerkninger til den foreslåtte jervesona.

A-område for gaupe

I utkastet forslås utvidelse av A-område for gaupe til store deler av Troms og Finnmark med unntak av Øst-Finnmark og Tromsø/Lyngahalvøya.

Referansegruppa mener at så lenge det er usikkerhet knyttet til registreringen av yngling av gaupe i regionen bør man være forsiktig med å øke gaupesona. En utvidelse av A-område for gaupe inn i beiteområder for sau og kalvingsland og andre årstidsbeiter for rein, vil sannsynligvis føre til flere tap, flere utfordringer for både saue- og reindriftnæringen, flere konflikter og vil dessuten kunne føre til økt mistillit til forvaltningen. Referansegruppa mener at den totale belastningen for to

allerede sårbare og pressede næringer blir for stor, og mener at det blir enda vanskeligere enn det er i dag å ta ut individer som påfører skade. Vi mener det vil sende feile signaleffekter til både landbruket og reindrifta å skulle utvide gaupesona slik det er foreslått, og at det ytterligere vil kunne påvirke oppfatningen av den verdien næringene har for samfunnet. Referansegruppa stiller dessuten spørsmål ved hvordan forvaltningen ser for seg at vi kan drive med beitebruk i A-områder for rovvilt. Vår anbefaling er derfor å la A-sonen for gaupe være slik den er i eksisterende forvaltningsplan.

Referansegruppa vil komme med en sterk oppfordring til at bestandsmålet for gaupe i region 8 reduseres. Dette fordi arealdifferensiert forvaltning av gaupe er svært vanskelig i regionen da bestandsmål ikke kan oppnås uten at det blir store tap for både sauenæringen og reindriftsnæringen og stor del av ynglingen av gaupe foregår i B-områdene. Det bør vurderes å flytte bestandsmålet for gaupe i region 8 til andre regioner i landet slik at det totale bestandsmålet for gaupe opprettholdes nasjonalt.

Rovviltnemnda arbeider med FKT som virkemiddel i rovviltforvaltningen

Rovviltnemnda arbeider med samordning av landbruks- og reindriftspolitiske virkemidler

7/23 Prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark – Prosjektet fremover

– Vedtak –

Vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Prosjektet *Næring og rovvilt i Finnmark* har vist seg som en buffer som gjennom formidling og tilrettelegging optimaliserer samspillet mellom rovviltforvaltninga og beitenæringene. Prosjektet identifiserer utfordringer, og er en pådriver for å finne forbedrede løsninger innenfor rammen av den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt.

Prosjektet har gjennom rullering av forvaltningsplan for rovvilt hatt en uunnværlig rolle i arbeidet med implementering av tradisjonell kunnskap i rovviltforvaltninga. Rovviltnemnda ser at denne implementeringen vil være en stor og vedvarende oppgave som burde hatt en egen prosjektstilling.

Rovviltnemnda mener ressurser som er frikoblet den daglige saksbehandlingen innen forvaltningen er avgjørende for god måloppnåelse med forvaltningsplan for rovvilt i region 8. Regionen er stor og oppgavene er omfattende, det burde vært et team som arbeidet med disse oppgavene.

Nemnda mener det er viktig å ta vare på kompetansen som nå finnes i prosjektet, særlig innen tradisjonell kunnskap. Som enda et steg vil nemnda, forutsatt at vi får årlige tildelinger, finansiere videreføring av denne stillingen. Stillingen skal også inkludere Troms, og en viktig arbeidsoppgave bør være implementering av tradisjonell kunnskap i rovviltforvaltningen. Rovviltnemnda gir innenfor denne rammen styringsgruppa for prosjektet *Næring og rovvilt i Finnmark* fullmakt til å prioritere arbeidsoppgaver for stillinga og vedta rammer for videre drift av Næring og rovvilt i region 8.

Saksfremstilling

Prosjektet næring og rovvilt i Finnmark hadde møte i referansegruppa den 8.2.2023. Her ble det i sak 7/23 – Råd og idéer fra referansegruppa, punkt 3., skrevet følgende:

Videreføring av prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark

Sammendrag:

Referansegruppa ser nytten av prosjektet og ønsker videreføring og inkludering av Troms.

Karlsen talte for å jobbe for fast ansettelse i prosjektet for å sikre bedre kontinuitet. Han framholdt spesielt prosjektets betydning for opprettholdelse av skadefellingslagene og at dette fortsatt er den viktigste oppgaven for prosjektet.

Utsi bekreftet også at det er behov for prosjektet, og ser at man blant annet oppnår tettere dialog og bedre informasjonsflyt mellom alle aktørene. Denne funksjonen er en forutsetning for å lykkes med å involvere næring og tradisjonell kunnskap. Hun talte for at prosjektet bør favne hele regionen som ett samlet prosjekt, og at det bør være folk i næringa som gjøre denne jobben.

Asheim la vekt på prosjektets nytte for dialog og informasjon, særlig med tanke på beitenæringa. Prosjektet kan spesielt bidra med å spre informasjon om biologi, skadedokumentasjon, registrering etc., noe SNO selv ikke har kapasitet til å gjennomføre. SNO setter også pris på å bli invitert til møter som dette, som gir anledning til å orientere næringa og andre om status i deres arbeid.

8/23 Klima- og miljødepartementet om beiteprioriterte områder og terskel for skadefelling

9/23 Miljødirektoratet – om vurdering av skadefelling og ekstraordinære uttak i B-områder

10/23 Neste møte

Torsdag 13.4.2023 kl. 09.00–15.00

- Nemnda jobber videre med rullering av forvaltningsplan for rovvilt.
- Miljødirektoratet inviteres til å fortelle om bakgrunnen for bestandsmålene for rovvilt til Troms og Finnmark.